dat et auszeschöpfe gëllt. Ee Beispill ass eisen Accord fir eng kulturell Kooperatioun, déi mer jo schonn hunn, mam Cap-Vert.

Eng Diversifikatioun vun eiser Bezéiung mat Afrika berout op der Iwwerzeegung, dass d'Beräicher Entwécklung, Diplomatie an Défense vun eiser auswäerteger Aktioun sech géigesäiteg complétéieren a verstäerken.

An dësem Kontext ass d'Horn vun Afrika dat beschte Beispill. Dës Regioun brauch wéinst der immens grousser Dréchent ganz dréngend humanitär Hëllef. Et muss een och begréissen, wéi séier d'Lëtzebuerger Kooperatioun reagéiert huet, fir der Populatioun an der Nout ze hëllefen. En engagéierten, verantwortungsvollen a solidaresche Partner däerf sech allerdéngs net op enger Äntwert am Fall vun humanitärer Nout ausrouen.

Fir de Problem laangfristeg ze léisen, mussen och der Situatioun hir politesch Ursaachen ugepaakt ginn. Et muss een agesinn, dass d'schrecklech Konsequenze vun der Dréchent net just op d'Klima zréckginn, mä och mat der schlechter Sécherheetslag a Somalia ze dinn hunn; ob am Land oder virun der somalescher Küst, wéi mer wëssen. Dës Feststellung mécht eist Engagement am Kader vun der EU-Militärmissioun als Bäitrag fir d'Ausbildung vu somalesche Sécherheetskräften nach méi pertinent, mä och eis Bedeelegung un der Missioun ënnert der Leedung vun der Europäescher Unioun, fir d'Piraterie am Indeschen Ozean ze bekämpfen; déi Missioun, déi mer jo ënnert dem Numm Atalanta kennen.

D'Aktioun vun der Europäescher Unioun am Ausland beschränkt sech net nëmmen op hir Verantwortung, déi souwisou scho grouss ass, fir op d'Erwaardunge vun de verschiddene Nopeschlänner a -regiounen ze äntwerten. D'Unioun féiert och e strategeschen Dialog mat hire grousse Partner an der Welt, bei deene si d'Wäerter an d'Interesse vun der Unioun verdeedegt. Eppes, vun deem natierlech och Lëtzebuerg a senge Bezéiunge mat dëse Länner profitéiert.

D'transatlantesch Bezéiung bleift souwuel fir d'Europäesch Unioun wéi och fir Lëtzebuerg zentral an onersetzbar. Et handelt sech net just ëm d'Relatiounen, déi duerch d'Geschicht an d'Kultur entstane sinn, et handelt sech och ëm gemeinsam Wäerter, déi d'Europäer an d'Amerikaner zesumme verdeedegen. D'aktuell wirtschaftlech a prinzipiell (veuillez lire: finanziell) Problemer op béide Säite vum Atlantik sinn e Bewäis, wéi enk déi zwee Deeler vun der Welt vuneneen ofhänken. Nëmmen eng enk Kooperatioun wäert eis erlaben, eng Léisung fir d'Problemer, déi an der Zwëschenzäit d'ganz Welt betreffen, ze fannen.

D'Bezéiunge mat Russland maache konkret Fortschrëtter: op europäeschem Plang, wou deemnächst d'Verhandlunge fir en neie globalen EU-Russland-Accord ofgeschloss wäerte ginn, mä och op lëtzebuergeschem Niveau. Ech konnt bei menger leschter Visite virun zwou Wochen zu Moskau eng ganz Rei wichteg Fortschrëtter feststellen, virun allem wat d'bilateral Wirtschaftsbezéiungen ugeet, déi sech ganz zefriddestellend entwéckelen.

D'séier wirtschaftlech Entwécklung vu China grad wéi seng Verflechtung mat der europäescher an der amerikanescher Wirtschaft geet weider. Säin ëmmer méi grousst wirtschaftlecht, politescht a militärescht Gewiicht bréngt natierlech och eng ëmmer méi grouss Verantwortung mat sech. Ech hu keen Zweifel drun, dass d'Autoritéiten zu Peking sech dëser Tatsaach och bewosst sinn.

Ech wëll hei nach kuerz en anert Land ernimmen, dat och ee vun eise gemeinsame Partner ass, an zwar Japan. Bei der Naturkatastroph, déi dëst Joer d'Land getraff huet an där hir Konsequenz den Drama vu Fukushima war, huet Lëtzebuerg, an och d'Lëtzebuerger, et net verpasst, sech solidaresch ze weisen. Séier koum och d'Bewonnerung fir de Courage vun der japanescher Populatioun a fir d'stoesch Onerschütterlechkeet, mat där si op dës Katastroph reagéiert huet. Mir wëssen, dass d'Japaner dem Opbau vun hirem Land op jidde Fall gewuess sinn.

Ech wëll och dës Geleeënheet notzen, fir, wann Der dat erlaabt, dem Personal vun eiser Ambassade zu Tokio e grousse Merci ze soen, dass se de Lëtzebuerger Bierger a Japan während der Kris mat vill Zuvirkommenheet entgéintkomm sinn.

Dës Katastroph huet eis d'Risike vun der Atomenergie erëm eng Kéier bewosst gemaach, a mir mussen d'Konsequenzen aus dëser Kris zéien; och an eiser Regioun selbstverständlech. Souwuel op europäeschem wéi och bilateralem Plang ënnerstëtze mir aktiv d'aktuell Effortë fir eng méi grouss Sécherheet an den europäeschen Atomzentralen.

Här President, déi engagéiert a solidaresch Approche, déi d'Aussepolitik vun eisem Land auszeechent, ass natierlech och an der Atlantescher Allianz - dem Häerzstéck vun eiser Sécherheet - erëmzefannen. Eis Bedeelegung u verschiddene Missiounen a Programmer vun der Allianz sinn déi konkret Verwierklechung dovunner.

Ech hu schonn d'KFOR-Missioun am Kosovo erwähnt. Ech wéilt op dëser Plaz also de Schwéierpunkt op eis Präsenz an Afghanistan am Kader vun der ISAF, der International Security Assistance Force, leeën.

Mat dem Accord vun der Chamber an ënner UNO-Mandat huet d'Regierung sech bereet erkläert, der ISAF an Afghanistan bis 2014 zur Säit ze stoen. Zu deem Zäitpunkt sollen d'Afghane selwer hir Sécherheet an d'Hand huele kënnen. D'Transitiounsphas, fir dat Zil ze erreechen, ass schonn dëst Joer ugelaf an déi éischt Provënze goufen den afghanesche Kräften, wat d'Sécherheet ugeet, iwwerreecht.

Virun e puer Wochen huet eis den zéngte Joresdag vun den Attentater vum 11. September un déi grujeleg Originë vun eisem Afghanistan-Engagement erënnert. Mat dësem Engagement am Aklang mat der UNO-Charta gouf den Artikel V vum Traité vun der Atlantescher Allianz an d'Praxis ëmgesat: sécherzestellen, dass dëst Land net méi e sécheren Hafe fir Terroriste gëtt.

Dëst Zil kann natierlech nëmmen erreecht ginn, wa mer et fäerdegbréngen, ee laangfristegt Partenariat mat Afghanistan opzebauen. D'Europäesch Unioun, d'NATO an d'USA bereede sech drop vir. Et ass sécher falsch, ze behaapten, dass 2014 de Schluss vun der internationaler Präsenz an Afghanistan géif agelaut ginn an dass d'Land sengem eegene Schicksal géif iwwerlooss ginn. D'Präsenz an den Engagement vun der internationaler Gemeinschaft an Afghanistan wäerten aner Formen unhuelen, mä si wäerte weiderhin hir Pertinenz behalen.

Am Dezember elo - ech mengen, et ass de 5. - wäert d'Bonner Konferenz, déi gemeinsam vun der afghanescher an der däitscher Regierung organiséiert gëtt, op en Neits ënnersträichen, dass d'Effortë vun der internationaler Gemeinschaft dorops aus sinn, d'Land ze stabiliséieren an ee laangfristegt Partenariat an alle Beräicher mat Afghanistan opzebauen.

Ech wéilt och ënnersträichen, dass d'Aktioun vu Lëtzebuerg an Afghanistan säit Laangem zukunftsorientéiert ass, ob dat am Kader vun eise Projeten am Beräich vun der Entwécklungshëllef ass oder wat eise Bäitrag fir de Finanzement vun den afghanesche Sécherheetskräfte betrëfft, op deenen d'Sécherheet vum Land a sengen Awunner jo eigentlech an Zukunft berout.

Och hei wéilt ech der Chamber, grad wéi fir de Kosovo, meng Unerkennung fir d'Präsenz an den Asaz vun de Lëtzebuerger Zaldoten um Kabuler Flughafen zënter 2003 ausspriechen. Keng einfach Missioun, keng ongeféierlech, mä eng noutwendeg! Zënter 2003 hunn 239 Zaldoten, opgedeelt op 36 Kontingenten, zu Kabul Déngscht geleescht an eisem Land all Éier gemaach.

Méi generell huet den NATO-Sommet vu Lissabon d'Ziler an d'Erausfuerderunge vun der Allianz fir déi nächst Jore skizzéiert. Ech sinn zefridden, dass d'NATO bei dëser Geleeënheet d'Wichtegkeet vum Partenariat mat Russland bestätegt huet. Dëst berout op enger Vertrauensbasis, déi eng aktiv Concertatioun erlaabt bei deene Punkten, bei deene mer eis eens sinn, awer och een éierlechen Dialog erméiglecht bei deene Punkten, bei deene mer eis nach net eens sinn, wéi zum Beispill der Rakéitenofwier. Dëse Projet, deen elo, am Géigesaz zu virdrun, e Projet ass vun der ganzer Allianz, muss vun der Allianz am Geescht vun enger richteger Kooperatioun mat Russland gefouert ginn. Et geet net géint Russland, et geet nëmme mat Russland.

D'NATO ass an de verschiddenen Operatiounen implizéiert. Dëse militäreschen Effort bleift nach ëmmer eng Noutwendegkeet. Leider, muss ee soen. Lëtzebuerg bleift fest dovun iwwerzeegt, dass mer mussen eis eege Sécherheet, déi vun eisen Alliéierten a vun der internationaler Gemeinschaft mat der klengstméiglecher Quantitéit vu Waffe garantéieren, ob dës konventionell oder nuklear sinn.

Mir ënnerstëtzen also weiderhin all Initiativ, déi d'Ofrëschtung an d'Limitatioun vun de Waffen erreeche wëllt. Eist dynamescht Engagement ass vun eisem Bestriewen no enger sécherer, also enger manner bewaffneter Welt gekennzeechent.

Dës besser Welt musse mir zesumme mat eise Partner opbauen, mä awer och, a virun allem mat deenen, déi eis Wäerter net onbedéngt deelen. Dës Realitéit mécht, dass mir musse Kompromësser agoen, Konzessioune maachen a Gedold hunn. Mä si wäert eis Regierung net dovunner ofbréngen, hir Ambitiounen, déi si mat der Chamber an eiser Populatioun deelt, vun enger Welt ouni atomar Waffen unzestriewen.

Mir loossen eis net vu Blocagen découragéieren, wéi bei der Ofrëschtungskonferenz oder vun der Netratifizéierung vum Traité d'interdiction complète des essais nucléaires. Mir wäerten eis weider derfir asetzen, fir dass dës Schlësselelementer vun der Ofrëschtung a vun der Netproliferatioun vun atomare Waffen a Kraaft triede kënnen.

Eist Engagement géint Streebommen a Landminne bleift selbstverständlech intakt. Mir hunn eng exemplaresch Gesetzgebung an deem Beräich adoptéiert a finanzéiere konsequent Déminage- an Entsuergungsprojeten an deene Géigende vun der Welt, déi am meeschte betraff sinn.

All dës Effortë wieren ëmsoss, wa mir et net géife fäerdegbréngen, duerch eng besser Verdeelung vun der wirtschaftlecher Entwécklung strukturell Konditiounen ze schafen, déi Fridden a Sécherheet fir all d'Mënsche garantéiere kënnen. Eis Entwécklungspolitik ass deemno gläichzäiteg eng moralesch Flicht an ee gutt verstanent Investissement an eis eegen Zukunft.

Ech sinn houfreg, ënnersträichen ze kënnen, dass Lëtzebuerg eent vun de wéinege Länner ass, déi hir Efforten trotz der Kris bäibehalen, an ech erënneren och meng Gespréichspartner an der Welt dorunner.

D'Konferenz vu Rio, déi 2012 den 20. Anniversaire vum Sommet vu Rio iwwer eng nohalteg Entwécklung feiere wäert, ass eng weider Geleeënheet fir eist Land, an engem internationale Kontext a virun der ganzer internationaler Gemeinschaft säi Wëllen a seng Capacitéit ënner Bewäis ze stellen, säi Bäitrag fir dës fundamental Cause ze leeschten.

Här President, et géif sécherlech nach ganz villes ze soen zur Aussepolitik, mä ech wollt virun allem betounen, wéi eis Aussepolitik duerch d'Kohärenz vun hire verschiddenen Dimensiounen an duerch e responsabelt an och e solidarescht Engagement sech gläichzäiteg fir eis Wäerter an och fir eis Interessen asetzt - Wäerter an Interessen op där nämlechter Stuf.

Eis Kandidatur fir en net permanente Sëtz am Sécherheetsrot vun de Vereenten Natioune schléisst ganz un d'Traditioun vun dëser Approche un. An e bësse manner wéi engem Joer gëtt zu New York ofgestëmmt, an ech kann lech versécheren, dass all d'Effortë weiderginn, fir eis Partner an der internationaler Gemeinschaft net nëmme vun eiser Capacitéit ze iwwerzeegen, dës Verantwortung am Déngscht vun der internationaler Communautéit ze iwwerhuelen, mä och vun der Solidaritéit an dem déif gräifenden Engagement, dee Lëtzebuerg a seng Bierger eigentlech charakteriséiert.

Ech soen lech Merci.

Plusieurs voix.- Très bien!

M. le Président.- Ech ginn dem Här Ausseminister Akt vu senger Deklaratioun, a muer de Mëtteg féiert d'Chamber d'Debatt iwwert d'Europa- an d'Aussepolitik.

Mir kommen dann elo zum Projet de loi 6282, enger Direktiv iwwert d'Sécherheet am Schinneberäich. Hei ass d'Riedezäit nom Basismodell festgeluecht, an et si keng Riedner bis elo ageschriwwen. D'Wuert huet elo den Här Hoffmann.

(Brouhaha)

D'Wuert huet elo de Rapporteur vum Projet de loi, den honorabelen Här Marc Spautz. Här Spautz, Dir hutt d'Wuert.

5. 6282 - Projet de loi portant transposition de la directive 2008/110/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 modifiant la directive 2004/49/CE concernant la sécurité des chemins de fer communautaires (Directive sur la sécurité des chemins de fer) et modifiant

1. la loi du 22 juillet 2009 sur la sécurité ferroviaire,

2. la loi modifiée du 11 juin 1999 relative à l'accès à l'infrastructure ferroviaire et à son utilisation

Rapport de la Commission du Développement durable

M. Marc Spautz *(CSV), rapporteur.*- Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, no deem interessante Virtrag vum Ausseminister hunn ech elo déi schwiereg Missioun, duerno hei nach séier eppes ze soe vun der Transpositioun vun enger europäescher Direktiv. Déi Direktiv, déi mer haut ëmsetzen, do geet et drëm, fir d'Direktiv 2008/110 ëmzesetzen, wou et geet ëm d'Sécherheet am Schinnentransport, wou et virun allem geet ëm den Entretien fir all déi Gefierer, déi op dem Schinnennetz fueren.

De 6. Mee 2011 huet de Minister Wiseler den Dépôt vum Projet gemaach. De Conseil d'État huet de 5. Juli 2011 säin Avis ofginn an de 16. September nach eng Kéier en Avis complémentaire. D'Chambre des Salariés huet en Avis ofginn de 25. Mee, d'Chambre des Métiers den 21. Juli an d'Chambre de Commerce de 7. Oktober.

An der Sitzung vum 25. Mee 2011 huet d'Kommissioun mech zum Rapporteur designéiert, an den 19. Juli 2011 hu mer fir d'éischte Kéier eng Kéier d'Analyse du texte gemaach. Mir hunn de 26. Juli Amendementen ugeholl, déi mer och weiderginn hunn un de Conseil d'État, a wou mer de 26. Oktober 2011 de Rapport ugeholl hunn.

Bei den Avisen ass drop hinzeweisen, dass d'Chambre des Salariés gesot huet, dass hir Angscht besteet, dass mat där weiderer Liberaliséierung, déi an Europa géif stattfannen, wat d'Eisebunn ubelaangt, dass si fäert, dass domadder eng systematesch Zerschloung vun den Eisebunnsnetzer kéim, a si huet op de Risiko vum Outsourcing higewisen. Si huet awer ënnerstrach, dass si mat deem, wat elo virläit, notamment mat all deenen Observatiounen awer kéint liewen.

D'Chambre des Métiers huet gesot, si wier net concernéiert mat deem Avis, an d'Chambre de Commerce huet ënnerstrach, dass et wichteg ass, dass et och ganz kloer géif definéiert ginn, wat d'Aufgab an d'Missioune wiere vun der Administration des Chemins de Fer, well dat wichteg wier, dass dat géif preziséiert ginn.

Duerno ass nach festgehale ginn a mir hunn eng nei Chronologie vum Projet gemaach, an esou ass dat och am Avis d'lescht Woch ugeholl ginn. An ech géif esou d'Zoustëmmung hei gi vun der Kommissioun an ech hoffen, dass dann och d'Chamber d'Zoustëmmung zu dëser Ëmsetzung vun dëser Direktiv gëtt.

Ech soen lech Merci.

Une voix.- Très bien!

M. le Président.- Ech soen dem Här Rapporteur Merci. D'Wuert kritt den Här Hoffmann.

Discussion générale

M. André Hoffmann *(déi Lénk)*.- Här President, am Prinzip ass jo näischt ze soe géint d'Harmoniséierung vun de Sécherheetsbestëmmungen am Eisebunnsverkéier. Mä et ass awer net ze iwwersinn, dass dat Gesetz effektiv, wéi d'Chambre des Salariés et geschriwwen huet, dass dat Gesetz an déi Direktiv am Kader sti vun enger weiderer Liberaliséierung vum Schinneverkéier.

Am Exposé des motifs zum Gesetz gëtt dat souguer ausdrécklech als eng positiv Entwécklung duergestallt, ouni sech d'Fro ze stellen iwwert déi negativ Konsequenze vun där Liberaliséierung, souwuel am soziale Beräich wéi um Niveau vun der Sécherheet selwer, wéi och, wat eng Mobilitéitspolitik betrëfft, déi derfir géif suergen, dass jiddwereen Zougank huet zu enger Form vu Mobilitéit, déi awer keng Ëmweltschied bewiirkt an net schiedlech ass fir de Klimawandel. Ech enthale mech.

Merci.

M. le Président.- Merci dem Här Hoffmann. Da kritt nach d'Wuert den Här Nohaltegkeetsminister Claude Wiseler.

M. Claude Wiseler, *Ministre du Développement durable et des Infrastructures*.- Ech wëll just zu där doter Remarque awer hannendru soen, datt - esou, wéi ech et och an der Kommissioun schonn explizéiert hat - der Regierung hir Positioun par rapport zu deenen nächste Punkte vun der Liberalisatioun vun de Chemins de Fer kloer ass. Mir sinn déi Eenzeg - mat hallef Éisträich -, déi gesot hunn, datt mer net mat deenen Texter d'accord wären.

Wann et hei positiv gedréit ass an dësem Text, dat ass, datt och eng Rei Punkten, notamment déi vun der Sécherheet - a wann een Harmonisatioun op Sécherheetsfroe mécht, esou wéi dat hei gemaach gëtt, datt jiddwer eenzelne Véhicule, Waggon, jiddwer Lokomotiv muss zertifizéiert sinn, muss kontrolléiert ginn -, datt dat natierlech och eng Rei positiv Punkte si vun enger europäescher Unificatioun. Dat soll heimadder ausgedréckt ginn. Dat gräift awer net op eis generell Basis an op e generelle Punkt, dee mer zu där ganzer Problematik do hunn, an ech wollt dat preziséieren.

Fir de Rescht soen ech dem Rapporteur an der Kommissioun Merci fir déi gutt a fir déi schnell Aarbecht.

M. le Président.- Merci dem Här Nohaltegkeetsminister. Domadder ass déi Diskussioun ofgeschloss, a mir kommen zur Ofstëmmung iwwert de Projet de loi.

Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel

D'Ofstëmme fänkt un. Fir d'Éischt déi perséinlech Stëmmen. De Vote par procuration. De Vote ass ofgeschloss.

De Projet de loi 6282 ass ugeholl mat 59 Jo-Stëmmen, géint 1 Enthalung. Déi ass virdru scho begrënnt ginn.

Ont voté oui: Mmes Diane Adehm, Sylvie Andrich-Duval (par Mme Nancy Arendt), Nancy Arendt, MM. Fernand Boden, Lucien Clement, Mme Christine Doerner, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Mme Marie-Josée Frank, MM. Léon Gloden, Norbert Haupert, Ali Kaes, Marc Lies, Mme Martine Mergen, MM. Paul-Henri Meyers, Laurent Mosar, Marcel Oberweis, Gilles Roth, Jean-Paul Schaaf, Mme Tessy Scholtes, MM. Marc Spautz, Robert Weber, Lucien Weiler (par M. Marc Spautz), Raymond Weydert, Serge Wilmes et Michel Wolter (par M. Félix Eischen);

MM. Marc Angel, Alex Bodry, Mme Claudia Dall'Agnol, M. Fernand Diederich, Mme Lydie Err, MM. Ben Fayot, Claude Haagen, Jean-Pierre Klein, Lucien Lux, Mme Lydia Mutsch, MM. Roger Negri, Ben Scheuer et Mme Vera Spautz;

MM. André Bauler, Eugène Berger, Xavier Bettel, Mme Anne Brasseur (par M. Xavier Bettel), MM. Fernand Etgen, Paul Helminger (par M. Fernand Etgen), Claude Meisch (par M. Carlo Wagner), Mme Lydie Polfer (par M. Eugène Berger) et M. Carlo Wagner;

MM. Claude Adam, François Bausch, Félix Braz, Camille Gira, Henri Kox, Mmes Josée Lorsché et Viviane Loschetter;

MM. Jean Colombera, Gast Gibéryen, Jacques-Yves Henckes et Fernand Kartheiser.

S'est abstenu: M. André Hoffmann.

Gëtt d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Et ass also esou décidéiert.

6. Hommage à M. André Hoffmann

Dir Dammen an Dir Hären, léif Kolleeginnen a Kolleegen, haut de Mëtteg ass déi lescht öffentlech Chamberssitzung, un där eise Kolleeg Änder Hoffmann deelhëlt. Hien huet décidéiert, säi Mandat nidderzeleeën an domadder dem Serge Urbany ze erlaben nozeréckelen. Erlaabt mir, bei Geleeënheet vun där Sitzung e puer Wuert an all Ärem Numm un hien ze riichten.

De gebiertege Stater Änder Hoffmann ass duerch seng Nominatioun als Proff an de Jongelycée op Esch komm, wou hie bal 40 Joer laang Philosophie an Däitsch ënnerriicht huet. Eigentlech méi duerch Zoufall op Esch verschloe ginn, sollt hien d'Minette-Metropol appréciéiere léieren an an d'Häerz schléissen, sou datt sech eigentlech fir hien ni méi d'Fro gestallt huet, fir Esch ze verloossen.

Den engagéierte Politiker war schonn a senger Studentenzäit der ASSOSS bäigetrueden, wou hien iwwer Jore sech fir d'Interessië vun de Studenten agesat huet. 1970 ass hien du Member vun der Kommunistescher Partei ginn an och 1978 fir si an den Escher Gemengerot gewielt ginn. Hien ass während 30 Joer an der Gemengepolitik zu Esch aktiv gewiescht, wou hien ënner anerem d'Fonctioun vum Sozialschäffen ausgefëllt huet.

An d'Chamber ass den Änder Hoffmann fir d'Éischt 1990 gewielt ginn, an dat op der Lëscht vun der Kommunistescher Partei. Duerno ass hien 1994 als Onofhängegen nach e puer Woche bliwwen, fir schliesslech 1999 an 2009 als Deputéierten, dës Kéier vun déi Lénk, an d'Chamber zréckzekommen.

Während all dëse Joren huet den Änder Hoffmann sech ëmmer erëm fir d'Erhale vu mënschlechen a soziale Rechter op alle liewensnoutwendege Pläng, an dat fir jiddwer Eenzelne vun eis, agesat. Hien ass e Mënsch mat engem kritesche Geescht an en huet sech mat allen - an dat éiert hien, och mat sech selwer - kritesch auserneegesat, wat dann och dozou gefouert huet, datt hien 1994 décidéiert huet, der Kommunistescher Partei de Réck ze dréien a mat Gläichgesënnten d'Partei Nei Lénk ze grënnen, déi 1999 sollt déi Lénk ginn a wou hie bis haut politesch aktiv ass.

Ganz besonnesch um Häerz leien him awer déi demokratesch Rechter vun de Minoritéiten, an esou ass hien an dësem Haus ëmmer d'Stëmm vun deene gewiescht, déi sech fir méi Rechter fir d'politesch Sensibilitéiten agesat hunn. Hien ass net midd ginn, fir sech fir méi Riedezäit anzesetzen,...

(Hilarité)

...well hien der fundamentaler Iwwerzeegung ass, datt all politesch Sensibilitéit, egal wéi vill Vertrieder se hei huet, och muss genuch Zäit hunn, fir hir Iddien, Kritiken a Propositiounen an dësem Haus ze artikuléieren. Ech géif dann och emol ganz kéng behaapten, datt den Asaz vum Änder Hoffmann net ëmsoss war, well sécherlech d'Aarbechtsbedéngunge vun de politesche Sensibilitéite sech dach an de leschte Jore verbessert hunn, och wann a sengen Aen dat nach net esou ass, wéi et sollt sinn.

Den Änder Hoffmann huet awer ëmmer e ganz besonnescht Gespier, wat d'Anhale vu senger Riedezäit an och de Gedoldsfuedem vum President betrëfft. Obschonns hien nämlech praktesch ëmmer seng Riedezäit liicht iwwerzunn huet, ass hien dach ëmmer grad dann zum Schluss komm, wann ech um Punkt wor, fir op de Knäppchen ze drécken, fir hie ganz frëndlech drop opmierksam ze maachen, datt e sécher awer kloer misst zum Schluss kommen.

Wann eis awer ee Charakterzuch vun him wäert ganz besonnesch an Erënnerung bleiwen, dann ass dat, datt den Änder Hoffmann sech ëmmer ausgezeechent huet duerch seng äusserst sachlech a roueg Aart a Weis, mat där hie sech an d'Debatten an dësem Haus erabruecht huet. Hien huet selten, fir net ze soen ni, d'Stëmm op dëser Tribün gehuewen, a grad dat huet him déi Autoritéit ginn, ëm déi vill vun de Kolleegen hien an dësem Haus beneiden.

Wéi ech meng Interventioun vun haut virbereet hunn, hunn ech versicht, en Zitat ze fannen, wat géif op hie passen, ganz besonnesch am Kontext vun der Philosophie, dat Fach, wat e jo laang enseignéiert huet. Mä dat ass mer leider net gelongen. Ech hunn allerdéngs een Zitat vum André Gide fonnt, wat de Philosoph beschreift an dat ech lech net wëll virenthalen: «Quand un philosophe vous répond, on ne comprend même plus ce qu'on lui avait demandé."

(Hilarité)

Abee, beim Hoffmanns Änder weess een ëmmer ganz genau, wat hie seet a mengt. Wat mech dann dozou féiert ze behaapten, datt hien eigentlech näischt Gemeinsames mat engem Philosoph huet, zumindest engem, deen deem gläicht, deen den André Gide beschreift.

Vu muer u geet fir den Änder eng nei Etapp a sengem Liewen un. Och wa mir alleguerten e bësselchen traureg sinn, fir an Zukunft e kompetenten a sachleche Kolleeg an eise Reien net méi bei eis ze hunn, sou wënsche mir him dach ganz vill Gléck op sengem weidere Wee ausserhalb vun dëse Maueren.

Hie wäert an deenen nächste Wochen a Méint méi Zäit fanne fir verschidden Uleiessen, déi him ganz besonnesch um Häerz leien, an do denken ech an éischter Linn un de Resistenzmusée, awer ganz besonnesch och fir seng Famill, virun allem seng Fra, déi, zesumme mat sengem Hond, sech drop freet, fir méi ausgedehnte Promenaden an Esch ze maachen.

Äddi Änder. Bonne chance! A mir freeën eis, Dech nach oft bei anere Geleeënheeten erëmzegesinn.

(Applaudissements)

Sou, an elo kriss De d'Wuert an haut spillt keng Riedelimite.

(Hilarité)

Une voix.- Sot dat net!

Une autre voix.- De Foussball geet ëm Véirel op aacht un.

M. André Hoffmann *(déi Lénk)*.- Här President, ech sinn esou gewinnt un déi beschränkte Riedezäit, dass ech et iwwerhaapt net méi fäerdegbréngen, allze laang ze schwätzen.

Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, fir d'Éischt emol e grousse Merci un lech, Här President, fir déi schéi Wierder, déi Der gebraucht hutt fir mech. Merci och, dass de Chronometer also hei net leeft. Merci un d'Personal vun der Chamber fir déi ausgezeechent Aarbecht, déi si am Déngscht vun den Deputéierten a vun der parlamentarescher Demokratie leeschten.

Merci lech all, léif Kolleeginnen a Kolleegen heibannen, fir déi fair a sachlech Ausenanersetzungen, déi mir an der Regel hei zesumme gefouert hunn - an ouni mech dann och wuel weider féieren. Merci u meng Matstreider vun déi Lénk, déi jo bei de leschte Wahlen e schéinen Erfolleg haten, och ouni meng Kandidatur. A vun haut aus och scho meng Félicitatiounen a meng bescht Encouragementer fir mäin Nofolger, de Serge Urbany, dee muer hei vereedegt gëtt.

Et ass, den Här President huet drun erënnert, fir d'Drëtt an et ass fir d'Drëtt, awer fir d'Lescht, wou ech mäi Mandat als Deputéierten ofginn. Et war ni aus Launen eraus. Et hat ëmmer säi prezise Grond, op deen ech awer elo net wëll agoen, well et ass net de Moment hei, eng Autobiographie ze maachen. An elo also fir d'Lescht, well et och eng Zäit gëtt, fir opzehalen, fir méi jonke Leit Plaz ze maachen a fir sech selwer och Zäit ze huele fir aner Beschäftegungen an eng aner Liewensgestaltung, soulaang wéi nach Zäit bleift.

Wat bleift dann nach fir mech vu Beschäftegung? Also keng Angscht, meng Kandidatur als Wirtschaftsminister stellen ech net.

(Hilarité)

Och net als Ombudsmann. Ech brauch schonn e Joer doheem, fir mäi Büro ze raumen. Kuckt lech muer emol d'Foto an der „Revue" un, da gesitt Der, wat domat gemengt ass! An ech brauch nach vill méi, wann ech et net fäerdegbréngen, net all Blat dräimol ëmzedréien, ier ech mech décidéieren, drop ze verzichten. An da waarden nach ganz vill Bicher, déi nawell gär gelies géife ginn. An da waarden, wéi den Här President et zu Recht gesot huet, meng Fra a meng Famill a mäin Hond drop, dass ech och fir si e bësse méi Zäit hunn.

An da muss ech mer nach Zäit retten, fir e bësse weiderhin nozedenken. Dozou géif ech gären e puer méi eescht, awer ganz allgemeng Wierder soen. Well et kann ee jo wierklech net behaapten, eis Welt wier an engem Zoustand, dass ee sech kee Kappzerbrieches driwwer misst maachen. Also duerfir e puer allgemeng Wierder iwwert deen Zoustand.

Fräiheet, Gläichheet, Bridderlechkeet: 200 Joer duerno sinn och déi Verspriechen eigentlech nach ëmmer net erfëllt. An déi mënschlech Dignitéit, déi Menschenwürde vun der Aufklärung, déi jo a verschiddene Verfassungen och drasteet, wou gëtt se net iwwerall nach mat Féiss getrëppelt! An d'Demokratie muss jo eigentlech erëm nei erstridde ginn an der aktueller Situatioun.

An d'Bridderlechkeet? D'Bridderlechkeet - ouni déi geschlechtsspezifesch Aschränkung géife mer haut dat éischter nenne Solidaritéit -, gëtt déi net ëmmer manner? Gëtt déi net souguer systematesch ofgebaut? Dee schéine Schiller-Vers - dee jo elo an der Europahymn matgesonge gëtt: „Alle Menschen werden Brüder" -, kléngt deen net wéi batter Ironie par rapport zu der Realitéit an Europa an an der Welt?

Géint déi Realitéit sinn also nach konkret Utopien unzedenken. Grad elo! An duerfir brauche mer Kappzerbrieches. Ech mengen awer, dass een net, wéi dat esou oft geschitt, ufänke soll mat der Fro, wat machbar ass, well ee sech soss jo eigentlech schonn an de Käfeg vun der bestehender Realitéit aspäert. Et misst een eigentlech fir d'Éischt froen: Wat ass denkbar? Wat kann ee sech virstellen? Wat ass wënschenswäert? Wat wär noutwendeg? An dann eréischt no Weeër sichen, fir dat dann an d'Realitéit ëmzesetzen.

D'Denke muss also oppe bleiwen. Dat schléisst all Pensée unique aus. Den Débat muss oppe bleiwen. Da kann et net heeschen, et gëtt keng Alternativen. An an deem Débat muss jiddwereen à peu près déiselwecht Chancen hunn. Do huet jo dann, Här President, effektiv eis Chamber och selwer nach e bëssen nozehuelen.

Zum Schluss däerf dann en Zitat ni feelen. Konkret Utopie, also denken, wat denkbar ass, awer nach net besteet - doriwwer schreift den éisträichesche Schréftsteller Robert Musil a sengem Wierk „Der Mann ohne Eigenschaften" - an dofir brauch een, seet en, niewent dem Wierklechkeetssënn och e Méiglechkeetssënn, fir dat ze denken, wat zwar méiglech, mä nach net wierklech ass: „So ließe sich der Möglichkeitssinn geradezu als die Fähigkeit definieren, alles, was eben so gut sein könnte, zu denken, und das, was ist, nicht wichtiger zu nehmen als das, was nicht ist." Ech ergänzen: „was noch nicht ist".

Also zum Schluss, Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, wënschen ech lech alleguerte méiglechst vill Méiglechkeetssënn.

Merci.

(Applaudissements)

M. le Président.- Merci nach eng Kéier dem Frënd Änder Hoffmann a bonne Chance!

Domadder si mir um Enn vun eiser Sitzung ukomm. D'Chamber kënnt muer ëm zwou Auer nees zesummen.

D'Sitzung ass opgehuewen.

(Fin de la séance publique à 16.19 heures)

- **L'actualité parlementaire sur www.chd.lu**
- **Retrouvez vos députés, tous les textes législatifs et documents parlementaires, les émissions «Chamber aktuell» et les vidéos des séances publiques sur www.chd.lu.**
- **La Chambre et les jeunes: si tu as entre 12 et 25 ans, consulte nos pages 'Junior' sur www.chd.lu, avec quiz, information et vidéo.**
- **L'actualité parlementaire vous intéresse? Consultez le site de la Chambre www.chd.lu.**
- **Comment est créée la loi? Toutes les explications en texte et en images, sur www.chd.lu.**
- **De la première assemblée parlementaire de 1841 à la Chambre des Députés d'aujourd'hui: retrouvez l'histoire parlementaire sur les pages «organisation et fonctionnement» de la Chambre des Députés.**

d'Chamber online op

www.chd.lu